

ใบแจ้งข่าว

ประเทศไทย: เร่งผ่านร่างพ.ร.บ.สมรสเท่าเทียม ประกันสิทธิ คนเพศหลากหลาย

วุฒิสภาของไทยเรียกประชุมสมัยวิสามัญเพื่อลงมติรับรอง สมรสเท่าเทียม

(กรุงเทพฯ, 30 พฤษภาคม 2567)—สมาชิกวุฒิสภาไทยควรลงมติรับรองร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ.... หรือที่รู้จักกันในชื่อ ร่างพระราชบัญญัติสมรสเท่าเทียม พอร์ตีฟายไรต์กล่าวในวันนี้ เมื่อวาน ในวันที่ 29 พฤษภาคม ประธานคณะกรรมการเพื่อพิจารณากฎหมายสมรสเท่าเทียมได้ประกาศว่า จะมีการเรียกประชุมสมัยวิสามัญในวันที่ 18 มิถุนายน 2567 เพื่อออกเสียงรับรองร่างพระราชบัญญัติสมรสเท่าเทียม ซึ่งหากมีการประกาศใช้ ก็ถือเป็นกฎหมายที่จะสนับสนุนให้มีความหลากหลายทางเพศสามารถเข้าถึงสิทธิในการสมรสอย่างเท่าเทียมมากขึ้น

“วุฒิสภาควรลงมติรับรองร่างพระราชบัญญัติสมรสเท่าเทียม ตามเนื้อหาที่ผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรมาแล้ว เพื่อประกันการเข้าถึงสิทธิในการสมรสอย่างเท่าเทียมมากขึ้นสำหรับคู่รักเพศหลากหลาย” มุกดาภา ยั่งยืนภราดร เจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน พอร์ตีฟายไรต์ กล่าว “เป็นโอกาสของวุฒิสภาที่จะผลักดันให้เกิดความยุติธรรมและความเท่าเทียมสำหรับผู้มีความหลากหลายทางเพศ ด้วยการออกเสียงรับรองร่างพระราชบัญญัติร่างสุดท้ายนี้”

ในวันที่ 27 มีนาคม 2567 ที่ผ่านมาร่างพระราชบัญญัติสมรสเท่าเทียมผ่านการพิจารณาวาระสุดท้ายของสภาผู้แทนราษฎร ด้วยเสียงเห็นชอบมากถึง 400 จาก 415 เสียง โดยมีเสียงคัดค้านเพียง 10 เสียง จากนั้นมีการเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้เข้าสู่การพิจารณาของวุฒิสภาไทยตามลำดับ ต่อมาในวันที่ 2 เมษายน 2567 วุฒิสภาก็ได้ลงมติเห็นชอบต่อร่างพระราชบัญญัติในการพิจารณาวาระแรก ด้วยเสียงเห็นชอบ 147 เสียง คัดค้านสี่เสียง และงดออกเสียงเจ็ดเสียง

ตามร่างพระราชบัญญัติสมรสเท่าเทียมฉบับที่ผ่านการพิจารณาขั้นสุดท้ายของสภาผู้แทนราษฎร การแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัตินี้ มุ่งแก้ไขเนื้อหาของประมวลกฎหมายแพ่งสอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศมากขึ้น โดยการใช้คำว่า “คู่สมรส” แทนคำว่า “สามี” และ “ภรรยา” รวมถึงใช้คำว่า “บุคคล” แทนคำว่า “ชาย” และ “หญิง” ในมาตรา 1448 ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งจะทำให้คู่สมรสหลากหลายทางเพศสามารถเข้าถึงสิทธิการสมรสได้อย่างเท่าเทียม ตลอดจนการเข้าถึงสวัสดิการ การรับบุตรบุญธรรม การให้ความยินยอมต่อการรักษา การจัดการทรัพย์สินร่วมกัน การรับมรดก การเข้าถึงสิทธิประโยชน์ของการลดภาษีและบำนาญของคู่สมรส

ร่างพระราชบัญญัติฉบับล่าสุดมีข้อบทที่ประกันว่า คู่รักหลากหลายทางเพศจะได้รับสิทธิเหมือนคู่สมรสอื่น ๆ โดยทันที ไม่ต้องรอการปรับเนื้อหาของกฎหมายหรือข้อบังคับอื่น ๆ ให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นอกจากนี้ ร่างพระราชบัญญัตินี้ยังแก้ปัญหาค่าแต่งงานในวัยเด็ก โดยเพิ่มอายุขั้นต่ำในการสมรสเป็น 18 ปี จากที่เดิมกฎหมายปัจจุบันกำหนดอายุขั้นต่ำไว้ที่ 17 ปี ซึ่งถือว่าเป็นการแก้ไขให้สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

ในช่วงเดือนมกราคมถึงมีนาคม 2567 ที่ผ่านมาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นผู้จัดทำร่างฉบับล่าสุดตามเนื้อหาของร่างก่อนหน้านี้สี่ฉบับ ที่เสนอเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาโดยรัฐบาล พรรคก้าวไกล พรรคประชาธิปัตย์ และภาคีสร้างเพื่อสมรสเท่าเทียม ร่างพระราชบัญญัติทุกฉบับผ่านการพิจารณาในวาระแรกของสภา จากนั้น คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาร่างจนเสร็จ โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติม ก่อนเสนอร่างฉบับล่าสุดเข้าสู่การพิจารณาที่ประชุมของสภาผู้แทนราษฎรในวาระสองและสาม

ในประเด็นเกี่ยวกับสิทธิในการสร้างครอบครัว อันริณา แสงชัย นักกิจกรรมผู้มีความหลากหลายทางเพศ ได้กล่าวย้ำในระหว่าง **การเสวนาที่จัดขึ้นที่ The Fort** เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2567 ว่า “มันไม่ควรจะมีใครมา กำหนดว่าครอบครัวต้องมีหน้าตาเป็นแบบไหนเท่านั้น ... สำหรับพี่ ครอบครัวคือการกำหนดสร้างด้วยตัวเอง ไม่ใช่การถูกกำหนดด้วยมาตรฐานบางอย่าง [ของสังคม]”

สำหรับกระบวนการประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัติสมรสเท่าเทียมเป็นกฎหมาย จะต้องมีการผ่านการพิจารณาสามวาระในสภาผู้แทนราษฎร และอีกสามวาระในวุฒิสภา ก่อนเสนอให้นายกรัฐมนตรีเพื่อขอให้พระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย จากนั้นจึงมีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้มีผลบังคับใช้ภายใน 60 วัน

ข้อ 23 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและการเมือง (ICCPR) คุ้มครองสิทธิการมีครอบครัวและการสมรส โดยกำหนดว่า “สิทธิของชายและหญิงในวัยที่อาจสมรสได้ในการที่จะสมรสและมีครอบครัวย่อมได้รับการรับรอง” ในฐานะรัฐภาคีของกติกา ICCPR ประเทศไทยจะต้อง “ดำเนินการที่เหมาะสมเพื่อประกันความเสมอภาคแห่งสิทธิ และความรับผิดชอบของคู่สมรสในการที่จะสมรส ระหว่างการสมรส และเมื่อการสมรสสิ้นสุดลง” ข้อ 26 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (UDHR) ยังประกันความคุ้มครองที่เท่าเทียมด้านกฎหมาย โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติใด ๆ หลักการไม่เลือกปฏิบัติยังถือเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิขั้นพื้นฐานตามกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ และมีผลบังคับใช้กับรัฐทุกแห่ง ในทำนองเดียวกัน มาตรา 27 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยก็ห้ามการเลือกปฏิบัติในทุกรูปแบบเช่นกัน

“ประเทศไทยกำลังสร้างประวัติศาสตร์ครั้งใหม่ ด้วยการก้าวขึ้นเป็นประเทศแรกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่รับรองการสมรสของคู่รักเพศหลากหลาย” มุกดาภา ยิ่งยืนภราดร กล่าว “การออกเสียงรับรองร่างพระราชบัญญัติสมรสเท่าเทียม เป็นขั้นตอนสำคัญเพื่อยุติการปิดกั้นสิทธิอย่างเลือกปฏิบัติ ซึ่งขัดขวางไม่ให้ผู้มีความหลากหลายทางเพศในไทยสามารถเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานมาเป็นเวลานาน”

สำหรับข้อมูลเพิ่มเติม โปรดติดต่อ:

มุกดาภา ยิ่งยืนภราดร เจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน พอร์ตดีฟายไรต์
 โทรศัพท์: +66 81 585 8486
 อีเมล: mookdapa.yangyuenpradorn@fortifyrights.org
 ทวิตเตอร์: @mdpyy

เอมี สมิธ ผู้อำนวยการบริหาร พอร์ตดีฟายไรต์
 โทรศัพท์: +66 87 795 5454
 อีเมล: amy.smith@fortifyrights.org
 ทวิตเตอร์: @AmyAlexSmith, @FortifyRights